

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om ändring av personalfondslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att personalfondslagen ändras så att enskilda arbetstagare i företag som hör till samma koncern och omfattas av samma vinstpremiesystem men inte omfattas av någon fond har rätt att under vissa förutsättningar ansluta sig till en personalfond som är verksam inom koncernen, om det finns en bestämmelse om detta i fondens stadgar. I propositionen föreslås dessutom att medlemmarnas rätt att lyfta sina fondandelar i samband med delning eller fusion av fonden inom koncernen begränsas.

På grund av att lagstiftningen om europabolag träder i kraft föreslås att lagen ändras så att en personalfond också kan bildas vid en filial som är registrerad i Finland.

Dessutom föreslås att till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken ett företag eller ett ämbetsverk av särskilda skäl kan förlänga tiden för beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen med högst två månader.

Lagen avses träda i kraft så snabbt som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Genom personalfondslagen (814/1989), som trädde i kraft i början av 1990, skapades förutsättningar för bildandet av personalfonder vid företag. Genom den ändring (344/1999) av personalfondslagen som trädde i kraft i början av april 1999 utvidgades lagens tillämpningsområde till statens ämbetsverk och inrättningar samt statens affärsverk. I början av juli 2002 trädde en lagändring (499/2002) i kraft, som gjorde det möjligt även för arbetstagare i utländska dotterbolag att höra till en finsk koncernfond, om moderföretaget är finskt. Även personalen vid en i Finland registrerad filial till ett utländskt företag gavs möjlighet att tillsammans med personalen vid ett finskt företag inom samma koncern höra till en gemensam personalfond, om deras personal omfattas av samma vinstpremiesystem. För att öka intresset för fonderna samt för att göra personalfondssystemet smidigare har personalfondslagen ändrats flera gånger under årens lopp, bl.a. den tid som skall gå innan fondandelen får lyftas har förkortats, medlemmarnas individuella valmöjligheter har utökats och administreringen av fonderna har underlättats.

Under hela den tid personalfondssystemet existerat har de största problemen uppstått i samband med olika företagsarrangemang och omorganiseringar. När fonder har upplösts har det nästan alltid på ett eller annat sätt haft att göra med sådana situationer. För att underlätta dessa problem bör personalfondslagen utvecklas i en ännu smidigare riktning och så att den fungerar bättre vid olika omställningar i företag. Den europabolagsförordning som träder i kraft nästa höst medför också behov av att ändra personalfondslagen.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Medlemskap i en kollektiv personalfond

Den som är anställd vid ett företag eller ämbetsverk, vid vilket en fond bildas, blir medlem i fonden på grundval av sitt anställningsförhållande. Endast de personer som hör till företagets eller ämbetsverkets ledning och som närmare anges i stadgarna kan genom en bestämmelse i fondens stadgar uteslängas från medlemskap. Arbetstagare som är anställda vid den koncern, det företag eller det ämbetsverk eller den resultatenhet vid någon av dessa, där fonden bildas, blir medlemmar i den. Medlemskapet är obligatoriskt, man kan inte vägra att bli medlem. Av detta följer att medlemmarna svarar inte personligen för fondens förpliktelser och medlemskapet får inte heller medföra några andra förpliktelser för dem. En arbetstagare som är anställd hos ett företag som inte omfattas av någon fond kan enligt den gällande personalfondslagen inte bli medlem ens i en personalfond som är verksam inom samma koncern.

De vinstpremieandelar som företaget eller ämbetsverket betalar till fonden fördelas på medlemmarnas personliga fondandelar enligt vad som bestäms i fondens stadgar. En medlem kan börja lyfta sin fondandel tidigast fem år efter det att medlemskapet började. Därefter har medlemmen rätt att varje år lyfta högst 15 % av sin fondandel. I början av 2000 fogades till personalfondslagen en ny 17 a §, enligt vilken medlemmarna har rätt att lyfta sina andelar av vinstpremieandelen kontant, om det vinstpremiesystem som företaget eller ämbetsverket har tagit i bruk tillåter det och medlemmen före ingången av den räkenskapsperiod för vilken vinstpremieandelen bestäms har meddelat arbetsgivaren att han eller hon kommer att lyfta sin andel kontant. Genom bestämmelsen ville man utöka fondmedlemmarnas personliga valmöjlighet samt göra personalfondssystemet till ett belöningsystem som bättre sporrar hela personalen. Den nya bestämmelsen förbättrade också den parallella tillämpningen av olika sporrande system. Man trodde också att bestämmelsen skulle underlätta skötseln av sådana företagsarrangemang, där det ena företaget har en personalfond och det andra inte.

Det är ännu inte känt att en enda fond skulle ha tagit i bruk möjligheten att lyfta andelar kontant.

När en fond bildas blir de personer som anges i stadgarna genast medlemmar. Personer som anställs efter att fonden bildats blir medlemmar när företagets eller ämbetsverkets första räkenskapsperiod efter anställningen börjar, om inte något annat bestäms i fondens stadgar. Medlemskapet upphör den dag då medlemmens hela fondandel betalas till honom eller henne på grund av att anställningsförhållandet upphör. Fondandelen skall betalas inom fyra månader från följande eller därpå följande värdebestämningssdag efter att medlemmens anställningsförhållande upphört. I stadgarna har det efter den lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2002 kunnat bestämmas att en medlem som har gått i pension har rätt att lyfta sin fondandel i så stora poster som han eller hon önskar på de årliga högst fyra utbetalningsdagar som närmast följer efter pensioneringen. De flesta fonder har utnyttjat denna möjlighet.

När personalfondslagen stiftades var målet att fördjupa samarbetet inom företaget, höja personalens motivation och förbättra företagets konkurrenskraft. Man trodde att vinstpremier som baserar sig på företagets lönsamhet skulle få organisationens olika delar att arbeta för de övergripande målen. Premien för det gemensamt uppnådda resultatet betalas till en gemensam personalfond. Fonden administrerar kollektivt de medel som den får från arbetsgivaren i form av vinstpremieandelar. Fondens styrelse sköter fondens löpande ärenden och svarar bl.a. för placeringen av fondens medel. De senaste årens ändringar i personalfondslagen, genom vilka medlemmarnas individuella valmöjligheter har utökats, har i någon mån förändrat fondernas kollektiva karaktär.

Personalfonden i samband med företagsarrangemang

Syftet med 9 kap. personalfondslagen, som reglerar omställningar i företag eller ämbetsverk, är att fondens verksamhet kan fortsätta, om man så vill, trots att det sker omställningar i företagets eller ämbetsverkets verksamhet. Genom bestämmelserna försöker man

också säkerställa att de medel som samlats i fonden kan överlåtas till en annan existerande fond eller till en ny fond som bildas. Om företagets eller ämbetsverkets verksamhet helt eller delvis övertas av ett annat företag eller ämbetsverk som har eller skall få en personalfond, kan den personal som flyttar över från det ena företaget eller ämbetsverket till det andra besluta att deras fondandelar skall överlåtas till den personalfond som finns eller som skall bildas vid det andra företaget eller ämbetsverket. Bestämmelserna kan tillämpas även när ett företag lämnar en koncern vid vilken det finns en personalfond som är gemensam för flera företag samt när ett företag med en egen personalfond ansluts till en koncern.

Överläts fondandelarna till en fond som bildas, gäller i tillämpliga delar 2 kap. om bildande av fonder. Beslutsfattandet i en dylik situation är beroende av om en del av fonden omvandlas till en separat fond eller om fondens personkrets utvidgas ytterligare. Om även andra än den tidigare fondens medlemmar blir medlemmar i fonden när den bildas, förutsätter en överlåtelse av fondandelarna till denna fond att överlåtelsen vid en omröstning i saken biträds av minst två tredjedelar av de röster som har avgivits av dem som överflyttningen gäller. Dessutom skall de överflyttande fondmedlemmar som vid omröstningen har motsatt sig att andelarna överläts ges rätt att lyfta sina fondandelar. I regeringens proposition med förslag till personalfondslag har rätten att lyfta andelarna motiverats med att kapital som tidigare influerat till medlemmarna kan börja beröras av ändrade stadgar. Också i situationer där två fonder fusioneras, kan det uppstå konflikter vid samordningen av två fonder som verkar enligt olika stadgar. Beslutet om överlåtelse är giltigt endast om förslaget vid en omröstning i saken har biträts av minst två tredjedelar av de röster som avgivits av dem som överflyttningen avser samt fondmötet vid den övertagande fonden har godkänt förslaget i den ordning som gäller för ändring av stadgarna. Också när fonder fusioneras har de som motsatt sig överlåtelsen av fondandelarna rätt att lyfta sina fondandelar.

EU-rådets förordning gällande europabolag

Lagstiftningen om europabolag träder i kraft den 8 oktober 2004. Europabolag baserar sig på rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (SE) och den kompletterande nationella bolagslagstiftningen. Ett europabolag är ett nytt europeiskt, övernationellt publikt aktiebolag som kan registreras i en medlemsstat inom EU eller i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES. I europabolagsförordningen regleras i första hand bildandet av europabolag, flyttning av bolagets säte till en annan stat och ombildning av ett europabolag till ett publikt aktiebolag enligt nationell lag i den medlemsstat där det har sitt säte. Till övriga delar tillämpas på europabolag lagstiftningen om publika aktiebolag i den medlemsstat där bolaget har sitt säte. Europabolag behandlas på samma sätt som publika aktiebolag enligt lagstiftningen i den medlemsstat där bolaget har sitt säte. Med hjälp av europabolag kan aktiebolag från EES-staterna och andra privat- och offentligrättsliga juridiska personer organisera sina företagsstrukturer över statsgränserna. Ett europabolag kan när som helst flytta sitt säte till en annan EES-stat. Genom att använda europabolagsformen kan ett multinationellt företag avstå från sin tunga koncernstruktur och på så sätt minska bolagets administrativa kostnader.

Om ett europabolag som är registrerat i ett annat EES-land fortsätter sin verksamhet i Finland från ett fast driftsställe efter en fusion eller flyttning av sätet, skall en filial registreras i Finland som skall ha en i handelsregistret införd representant i Finland. Det har uppskattats att tack vare europabolagen kommer antalet filialer att öka liksom deras betydelse. En i Finland registrerad filial är en del av det utländska bolaget och på den tillämpas endast till vissa delar finsk lagstiftning. Filialens arbetstagare arbetar i Finland, så på dem tillämpas i regel finsk arbetslagstiftning. En filial som bedriver affärs- eller yrkesverksamhet i Finland är bokföringskyldig och skattskyldig för sin verksamhet i Finland i enlighet med finsk lagstiftning.

Genom de ändring av personalfondslagen som trädde i kraft i början av juli 2002 fog-

des till 1 §, som reglerar lagens tillämpningsområde, i Finland registrerade filialer. Samtidigt fogades till 5 § 1 mom., som reglerar förutsättningarna för bildandet av fonder, en bestämmelse om de förutsättningar som skall föreligga för att personalen vid en filial skall kunna vara med i en finsk personalfond. Personalen vid en i Finland registrerad filial kan tillsammans med ett finskt företag höra till en gemensam personalfond, förutsatt att företagen hör till samma koncern och deras personal omfattas av samma vinstpremiesystem. Genom dessa tillägg ville man säkerställa att även ett finskt företag, på vilket finsk lagstiftning tillämpas, alltid är med i fonden. Även om finsk arbetslagstiftning tillämpas på arbetstagarna vid en i Finland registrerad filial, tillåter inte den gällande personalfondslagen att en fond bildas enbart vid en finsk filial.

Beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen

Företaget eller ämbetsverket fattar beslut om vinstpremiesystemet och tillämpningen av det. Beslutet fattas bara av det företag eller ämbetsverk i samband med vilket fonden verkar och som är med i fonden. Företaget eller ämbetsverket skall fatta beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem före ingången av den period för vilken vinstpremieandelen betalas. I förarbetena till personalfondslagen motiveras bestämmelsen med att personalen redan när den utför sitt arbete skall vara medveten om hur arbetsinsatsen påverkar beräkningen av vinstpremieandelen. Om beräkningsgrunderna fastställs först i efterhand, är det fråga om någon annan premie än en vinstpremie. En fråga som gäller beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen skall innan beslut fattas behandlas i enlighet med lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) eller på något annat sätt som har överenskommits mellan företaget eller ämbetsverket och dess personalgrupper. Företaget skall ålägga sin revisor att ge fonden ett utlåtande om huruvida vinstpremieandelen har betalats till fonden i enlighet med den beräkningsgrund som företaget fat-

tat beslut om.

Nuläget beträffande personalfonderna

I slutet av februari 2004 fanns det 39 registrerade personalfonder och de omfattade ca 85 500 arbetstagare. Totalt har 64 fonder registrerats, men av dem har 25 upplösts och avförts ur registret. I följd ökade intresset för fonder klart. I början av 2004 inledde tre nya fonder sin verksamhet. Bland dem fanns också Luftfartsverkets personalfond, som är den första fonden som bildats inom den offentliga sektorn. Under 1990-2003 har vinstpremier till ett belopp av sammanlagt 394 miljoner euro influtit till fonderna. Det sammanlagda värdet av medlemmarnas fondandelar uppgick till 203 miljoner euro under den räkenskapsperiod som avslutades 2003.

2.2. Bedömning av nuläget

Personalfondssystemet har kritiserats för att det inte erbjuder arbetstagarna tillräckliga möjligheter till personliga val. Vinst- och resultatpremier som betalas kontant varje år är i synnerhet för unga arbetstagare ofta ett mera lockande belöningsätt och en bättre sporre än en personalfond. Däremot är äldre arbetstagare intresserade av den möjlighet till långvarigt fondsparande som personalfonden erbjuder, och som också är förmånlig i skattehänseende. För att belöningsystemet skall uppmuntra hela personalen bättre, borde man ytterligare utöka arbetstagarnas personliga valmöjlighet samt utöka den parallella användningen av olika sporrande system.

Behovet av att utöka den parallella användningen av olika sporrande system har kommit fram i synnerhet i samband med företagsarrangemang. En typisk situation uppstår när två företag av vilka det ena har en personalfond och det andra ett kontant vinstpremiesystem fusioneras. De arbetstagare som hör till personalfonden vill även i fortsättningen vara medlemmar i fonden, och de som omfattas av det kontanta vinstpremiesystemet vill behålla möjligheten att lyfta sin vinstpremie kontant varje år. Företagsarrangemang kan också genomföras så att de gamla företagsgränserna upplöses, och till följd av detta byts arbetstagarnas arbetsgivarföre-

tag ut. En arbetstagare som tidigare har arbetat i ett företag som omfattas av en fond arbetar efter företagsarrangemanget i ett företag som tillämpar ett kontant vinstpremiesystem. Även företagen vill ofta hålla fast vid sina gamla sporrande system. Slutresultatet är att en del av de arbetstagare som redan från början omfattats av det kontanta vinstpremiesystemet eller som till följd av företagsarrangemang börjat omfattas av det vill ansluta sig till en fond som är verksam inom samma koncern eller behålla sitt tidigare medlemskap samt överföra de vinstpremier som de fått från arbetsgivarföretaget så att de kan lyftas via fonden. En dylik frivillig anslutning till en fond är inte möjlig för närvarande, eftersom enligt den gällande personalfondslagen kan endast arbetstagare i sådana företag höra till en fond där arbetsgivaren är med i fonden.

Syftet med 9 kap. personalfondslagen, som reglerar omställningar i företag eller ämbetsverk, är att en fond kan fusioneras med en annan fond eller delas upp i två eller flera fonder i samband med omställningar i företag eller ämbetsverk utan att fonden upplöses och pengarna delas ut till medlemmarna. Under de senaste åren har det varit vanligt med omställningar i fondbolag och fondkoncerner. Bestämmelserna i 53 § och 54 § 2 mom., som ger fondens medlemmar mycket omfattande rätt att lyfta hela sin fondandel i en situation där andelarna skulle överlätas till en annan fond eller en ny fond som bildas och som skulle få utomstående medlemmar, har blivit ett problem. Situationen är densamma, även om omställningarna skulle ske inom samma koncern. Fonder som är verksamma inom samma koncern omfattas ofta även av samma vinstpremiesystem och vanligen har de också liknande stadgar, så en överlåtelse av fondandelarna till en annan fond kränker inte medlemmarnas rätt heller i detta avseende. I samband med praktiska företagsarrangemang har medlemmarna i rätt stor omfattning utnyttjat sin rätt att lyfta fondandelarna. Detta har försvårat fondernas verksamhet samt möjligheter att bedriva långsiktig placeringsverksamhet. Personalfondssystemets syfte är att stöda arbetstagarnas engagemang i företaget samt erbjuda arbetstagarna en inkomst som utjämnar konjunkturväckningar.

Medlemmarnas omfattande rätt att lyfta sina fondandelar i situationer där fonden delas eller fusioneras stöder inte dessa mål.

Den gällande personalfondslagen gör det inte möjligt att bilda en fond enbart vid en filial. Personalen vid en i Finland registrerad filial kan tillsammans med ett finskt företag höra till en gemensam personalfond, om filialen hör till samma koncern och omfattas av samma vinstpremie-system som det finska företaget. Europabolagsförordningen som träder i kraft i oktober 2004 gör det möjligt att ombilda ett multinationellt bolag till ett europabolag. Som europabolag kan företaget avstå från sin koncernstruktur och ombilda sina dotterbolag i olika länder till filialer. Redan nu är det känt att åtminstone ett multinationellt företag vid vars finska dotterbolag det finns en personalfond har för avsikt att ombildas till ett europabolag. I detta fall skulle en upplösning av koncernstrukturen leda till att det sannolikt inte skulle finnas ett enda dotterbolag kvar i Finland i samband med vilket fonden kunde fortsätta sin verksamhet. Eftersom den gällande personalfondslagen inte gör det möjligt att bilda en fond eller att den är verksam enbart i samband med en filial, skulle man bli tvungen att upplösa en av landets till medlemsantalet största personalfonder, om lagen inte ändras. Personalfonder verkar också inom andra multinationella företag som har sitt säte i ett annat EU- eller EES-land än Finland och där man sannolikt funderar på en ombildning till europabolag.

Enligt 7 § 2 mom. personalfondslagen skall företaget eller ämbetsverket fatta beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem före ingången av den period för vilken vinstpremieandelen betalas. Fonden skall till arbetsministeriet göra en anmälan om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem. För närvarande är räkenskapsperioden för nästan alla fonder kalenderåret och nästan alla fonder ser över beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen årligen. Sålunda måste företagen fatta beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen senast före utgången av december. Av de protokollsutdrag som tillställts ministeriet ser man att alla företag inte kan uppfylla lagens krav på att besluta

skall fattas före ingången av den räkenskapsperiod för vilken vinstpremieandelen bestäms. Beslutsfattandet har fördröjts i synnerhet i sådana företag där beräkningsgrunden för vinstpremieandelen är bunden till budgeten. Företagens liksom även ämbetsverkens budgetar fastställs ofta först i januari, och därför kan inte heller en beräkningsgrund för vinstpremieandelen som är bunden till budgeten fastställas tidigare. I praktiken har situationen inte utgjort något problem för företagen, eftersom arbetsministeriet på begäran alltid har beviljat förlängd tid för anmälan.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Målet för reformen är att göra systemet med personalfonder smidigare så att det lämpar sig bättre än nu för olika företagsarrangemang. Detta eftersträvas bl.a. genom att parallell användning av olika sporrande system inom samma koncern underlättas. Fondens verksamhetsbetingelser förbättras i samband med företagsarrangemang inom en koncern. Genom de föreslagna ändringarna utvidgas fondens medlemskrets samt utökas arbetstagarnas personliga möjlighet att välja mellan olika sporrande system. Genom reformen försöker man också svara på ikraftträdandet av europabolagsförordningen, som gör att filialernas betydelse ökar. Målet är också att underlätta företagets eller ämbetsverkets beslutsfattande gällande beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen.

Det föreslås att till personalfondslagen fogas en ny paragraf, som gör det möjligt för arbetstagare i företag som hör till samma koncern och omfattas av samma vinstpremie-system att ansluta sig till en fond som är verksam inom koncernen, om företagen i fråga enligt fondens stadgar kunde vara med i fonden. Sådana arbetstagare har endast rätt att ansluta sig till fonden, men inte rätt att bilda en fond. I fondens stadgar skall ingå bestämmelser om rätt att ansluta sig till fonden samt om de närmare villkoren för anslutning och förfaringssätten. Av fondens medlemmar kan högst hälften vara sådana som frivilligt anslutit sig till fonden. Härigenom vill man säkerställa att majoriteten av med-

lemmarna består av sådana arbetstagare vilkas arbetsgivarföretag är med i fonden. De medlemmar som anslutit sig till fonden skall ha samma rättigheter och skyldigheter som fondens övriga medlemmar. På detta sätt säkerställs att alla medlemmar behandlas opartiskt. Den nya bestämmelsen medför i någon mån behov av att ändra de paragrafer i personalfondslagen som reglerar medlemskap i fonder, medlemskapets början och upphörande, medlemmarnas fondandelar och skyldigheten att lämna uppgifter.

Det föreslås att till 53 § personalfondslagen fogas ett nytt 4 mom., där det föreslås begränsningar i medlemmarnas rätt att lyfta sina fondandelar i samband med delning och fusion av en fond inom en koncern. Bland de överflyttande fondmedlemmarna behöver det inte ordnas någon omröstning om överlåtelse av fondandelarna och de överflyttande fondmedlemmarna har inte heller rätt att lyfta sina fondandelar, om överlåtelsen av fondandelar sker inom samma koncern. När fonden delas måste man bilda en ny fond och när den bildas skall man i tillämpliga delar iakttä 2 kap., och det behöver inte förrättas någon separat omröstning bland de överflyttande fondmedlemmarna ens i det fallet att utomstående personer kommer att bli medlemmar i fonden. Då en fond eller en del av en fond fusioneras med en annan fond inom samma koncern, behöver det inte ordnas någon separat omröstning bland de överflyttande medlemmarna. Däremot föreslås att fondmötet vid den överlåtande fonden skall besluta om överlåtelsen och godkänna villkoren för den med minst två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna.

Till 5 § 1 mom. personalfondslagen föreslås ett tillägg enligt vilket en personalfond också kan bildas vid en i Finland registrerad filial. Samtidigt föreslås att omnämmandet i samma moment av de förutsättningar under vilka personalen vid en filial tillsammans med ett finskt företag kan höra till en gemensam personalfond bibehålls. Det är nödvändigt att behålla denna bestämmelse, eftersom den nya bestämmelsen inte undanröjer filialers behov av att även i framtiden vara med och bilda gemensamma fonder tillsammans med finska företag. Nationell bolagsrättslig lagstiftning som kompletterar europabolags-

förordningen bereds som bäst vid justitieministeriet. I Finland och veterligen även i andra länder är målet att den reglering som tillämpas på europabolag i så stor utsträckning som möjligt skall motsvara den reglering som gäller nationella publika aktieföretag.

Det föreslås att till 7 § 2 mom. personalfondslagen fogas en bestämmelse enligt vilken tiden för fattande av beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen av särskilda skäl kan förlängas med två månader. Även efter detta är huvudregeln att beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen skall fattas före ingången av den period för vilken den bestäms. Tilläggstiden på två månader kommer i fråga bara när det föreligger särskilda skäl som förhindrar att beslut om vinstpremiegrunderna fattas i tid.

4. Propositionens verkningar

4.1. Propositionens ekonomiska verkningar

Den föreslagna ändringen, som gör det möjligt att frivilligt ansluta sig till en fond som är verksam inom samma koncern, ökar antalet arbetstagare som överför sin vinstpremie till personalfonden. Arbetsgivaren behöver inte betala arbetsgivaravgifter för dessa vinstpremier. Även arbetstagaren gynnas, när han eller hon i tiden lyfter vinstpremien via fonden och får en skattelättnad på 20 %. I stället förlorar staten och kommunen skatteinkomster i motsvarande mån.

Det föreslås att medlemmarnas rätt att lyfta sina fondandelar begränsas i samband med delningar och fusioner av fonder inom en koncern. Genom denna ändring förbättras fondernas verksamhetsbetingelser och möjligheter att bedriva en långsiktig placeringsverksamhet. Ändringen minskar också i någon mån arbetet och kostnaderna för fonderna.

4.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Lagförslaget har inga verkningar i fråga om organisation eller personal.

4.3. Miljökonsekvenser

Lagförslaget har inga konsekvenser för miljön.

4.4. Könsrelaterade verkningar

Lagförslaget har inga könsrelaterade verkningar.

5. Beredningen av propositionen

När riksdagens arbetsmarknads- och jämställdhetsutskott, numera arbetslivs- och jämställdhetsutskottet, behandlade regeringens proposition med förslag till lag om ändring av personalfondslagen (RP 24/2002 rd) konstaterade utskottet i sitt betänkande (ApUB 3/2002 rd) bl.a. följande: "Utskottet vill fästa uppmärksamheten på behovet av ytterligare flexibilitet i systemet med personalfonder så att det skall lämpa sig ännu bättre för olika företagsarrangemang och omorganiseringar. Under föränderliga omstruktureringar kunde det enligt utskottets mening vara ändamålsenligt att beslut om att gå med i en personalfond inom en koncern kunde fattas också individuellt och inte bara enhetsvis. Utskottet önskar att denna möjlighet utreds i brådskande ordning och att ett förslag till lagändring på denna punkt lämnas till riksdagen ännu i år."

Med anledning av utskottets ställningstagande sammankallade arbetsministeriet hösten 2002 en inofficiell arbetsgrupp på trepartsbasis, som blev klar med sitt utredningsarbete 5.3.2003. Arbetsgruppen utredde hur arbetstagare vid vilkas arbetsgivarföretag det inte finns någon personalfond i samband med företagsarrangemang skulle kunna ansluta sig till en fond som bildats vid ett annat dotterföretag som hör till samma koncern eller hur saken skulle kunna lösas på något annat sätt. I arbetsgruppens promemoria har man behandlat de olika sätt att reagera på företagsar-

rangemang som ingår i den gällande personalfondslagen samt med hjälp av exempel förklarat hur man i samband med olika praktiska företagsarrangemang har gjort med personalfonden.

I sin promemoria behandlade arbetsgruppen också de problem som kravet på lika behandling i 6 § i Finlands grundlag (731/1999) kan medföra. Arbetsgruppen kom dock fram till att det inte uppstår några problem med avseende på jämlikheten, om de medlemmar som själva anslutit sig har samma rättigheter och skyldigheter som andra medlemmar. Under sitt arbete utredde arbetsgruppen också eventuella problem med beskattningen, om man tillåter frivillig anslutning till en fond som är verksam vid ett annat företag och på så vis samtidigt fjärrar sig från idén om kollektiv fondering.

I arbetsgruppens promemoria anser man att förändringen skulle kräva avsevärda ändringar i den gällande personalfondslagen, bl.a. i 2 kap., som reglerar bildandet av fonder, 3 kap., som reglerar medlemskap, och 9 kap., som reglerar omställningar i företag och arbetsverk.

I slutsatsdelen i arbetsgruppens promemoria konstateras att arbetsmarknadsorganisationernas företrädare anser att man utgående från denna utredning ändå borde fortsätta beredningsarbetet för att ändra personalfondslagen så att arbetstagarna i ett dotterbolag i en koncern har individuell möjlighet att ansluta sig till en personalfond som bildats vid ett annat dotterbolag inom samma koncern.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet. Propositionen baserar sig delvis på det utredningsarbete som utförts av ovan nämnda arbetsgrupp. Ett diskussionsmöte har ordnats om propositionen till vilket förutom medlemmarna i ovan nämnda grupp även företrädare för justitie- ministeriet och finansministeriet var inbjudna.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

3 §. *Medlemmar och rättsförmåga.* Enligt 1 mom. hör hela personalen vid ett företag eller ett ämbetsverk, i samband med vilket en personalfond har bildats, till fonden på grundval av sitt anställningsförhållande. Endast personer som hör till ledningen kan med stöd av en bestämmelse i fondens stadgar utestängas från medlemskap. Nu föreslås att det till lagen fogas en ny 14 a §, som under vissa förutsättningar gör det möjligt för arbetstagare i företag som hör till samma koncern och omfattas av samma vinstpremiesystem men inte omfattas av någon fond att ansluta sig till en sådan. I 1 mom. föreslås en hänvisning till den nya 14 a §.

5 §. *Förutsättningar för bildandet.* I paragrafen bestäms om förutsättningar för bildandet av personalfonder vid företag och ämbetsverk. Huvudregeln är att en fond kan bildas vid ett finskt företag eller ämbetsverk som har minst 30 anställda. För två eller flera företag kan en gemensam personalfond bildas endast om företagen hör till samma koncern. Till en sådan koncernfond kan även personalen vid ett utländskt dotterföretag höras under förutsättning att moderföretaget är finskt. Enligt 1 mom. kan personalen vid en i Finland registrerad filial till ett utländskt företag tillsammans med personalen vid ett finskt dotterföretag höras till en gemensam personalfond, förutsatt att företagen hör till samma koncern och deras personal omfattas av samma vinstpremiesystem. Trots att lagen enligt 1 § även tillämpas på i Finland registrerade filialer, förutsätter 5 § 1 mom. att även ett finskt företag alltid är med i fonden.

I och med att europabolagsförordningen träder i kraft torde multinationella företag börja ersätta sina dotterföretag i olika länder med filialer. För att personalfonder som finns i samband med sådana dotterföretag som ombildas till filialer inte skall behöva upplösas och så att personalfondslagen bättre skall svara på utmaningarna från den allt mera globaliserade företagsvärlden, föreslås att till 1 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken

en fond också kan bildas vid en i Finland registrerad filial. Inga ändringar föreslås i bestämmelsen i 1 mom. om när en filial tillsammans med ett finskt företag kan höras till en gemensam personalfond. På filialer skall i regel tillämpas personalfondslagens bestämmelser om företag och på filialernas personal i regel nämnda lags bestämmelser om personalen i företag. En filial skall ha minst 30 anställda för att en fond skall kunna bildas vid den. För två eller flera filialer skall det kunna bildas en gemensam personalfond, om filialerna hör till samma koncern. Filialens personal för förhandlingar enligt 6 § med filialen. Beslut enligt 7 § om att införa ett vinstpremiesystem och om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen kan fattas av filialen, om inte det utländska företaget kräver att beslutet skall underställas det.

7 §. *Beslut av företaget eller ämbetsverket.* I 3 mom. bestäms att beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem skall fattas före ingången av den period för vilken premien betalas. Innan beslutet fattas skall saken behandlas i samarbetsförfarande eller på något annat sätt som har överenskommit mellan personalgrupperna och företaget eller ämbetsverket. För närvarande är den period för vilken vinstpremieandelen bestäms företagets räkenskapsperiod för alla fondföretag. När en fond bildas och i samband med olika företagsarrangemang har man beräknat vinstpremieandelen för en period som är kortare än räkenskapsperioden. Hos alla fondföretag med undantag av ett är företagets räkenskapsperiod kalenderåret, så beslutet om beräkningsgrunderna för följande års vinstpremieandel skall fattas före utgången av december. Några fondföretag har haft svårt att följa denna tidtabell.

Det föreslås att till 3 mom. fogas en bestämmelse som av särskilda skäl ger företaget eller ämbetsverket rätt att förlänga den tid inom vilken beslutet om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen senast skall fattas med två månader. Beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen för 2005 kan av särskilda

skäl fastställas även i januari och februari 2005. Huvudregeln är fortfarande att beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen skall fattas före ingången av den period för vilken den bestäms. Rätt till två månaders förlängning skall endast de företag och ämbetsverk ha som kan anföra särskilda skäl till varför beslutet inte kan fattas inom föreskriven tid. En sådan orsak kunde vara t.ex. att vinstpremieandelen bestäms på grundval av det budgeterade resultatet och budgeten fastställs först under det år för vilket vinstpremieandelen bestäms. Också andra orsaker kan komma i fråga. När företaget fastställer beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen kan det t.ex. behöva noggrannare bokslutsuppgifter än vad som finns tillgängliga vid räkenskapsperiodens utgång, vilket kan vara en särskild orsak till att tillämpa förlängningen. Det är skäl att i beslutet nämna de särskilda orsakerna till att det inte har fattats före ingången av den period för vilken vinstpremieandelen bestäms.

13 §. *Övriga anmälningar.* Enligt 3 mom. skall fonden till arbetsministeriet göra en anmälan om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem. Arbetsministeriet skall övervaka att beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen stämmer överens med personalfondslagen. Det föreslås att till 3 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken fonden även i fråga om medlemmar som anslutit sig till fonden enligt den nya 14 a § skall förete en utredning om att beräkningsgrunderna för den vinstpremie som är avsedd att överföras till fonden uppfyller kraven i 2 § 2 mom. Eftersom dessa medlemmars arbetsgivarföretag inte är med i personalfonden, fattar de sålunda inga beslut enligt 7 § om att införa ett vinstpremiesystem eller om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen. Därför är det nödvändigt att i lagen ta in en bestämmelse där fonden åläggs att förete en utredning om beräkningsgrunderna för vinstpremien i fråga om sådana medlemmar som anslutit sig till fonden. I bestämmelsen konstateras samtidigt att till fonden kan överföras endast sådana vinstpremier vars beräkningsgrunder uppfyller kraven i 2 § 2 mom. Även i fråga om dessa vinstpremier skall beslutet fattas enligt tidtabellen i 7 § 3 mom. Utredningen skall tillställas arbets-

ministeriet samtidigt som anmälan om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen för de företag som är med i fonden. Arbetsministeriet skall undersöka om beräkningsgrunderna är lagenliga för alla vinstpremier som överförs till personalfonden.

14 a §. *Rätt att ansluta sig till fonden.* Enligt 14 § i den gällande lagen blir den som är anställd vid ett företag eller ämbetsverk som hör till en fond medlem i personalfonden på grund av sitt arbets- eller tjänsteförhållande. Man kan inte vägra att bli medlem. Å andra sidan kan endast en arbetstagare i ett sådant företag höra till en fond där arbetsgivaren är med i fonden. Inte ens en arbetstagare i ett företag som hör till samma koncern men inte omfattas av någon fond kan bli medlem i en fond som är verksam inom koncernen. Behovet av att utöka användningen av olika parallella sporrande system har kommit fram i synnerhet i samband med företagsarrangemang, när företagen och deras personal vill hålla fast vid sina egna vinstpremiesystem.

Enligt förslaget till ny 14 a § 1 mom. skall arbetstagare i företag som hör till samma koncern och omfattas av samma vinstpremiesystem ha rätt att ansluta sig till en fond som är verksam inom koncernen, om företagen i fråga enligt fondens stadgar kunde vara med i fonden och förutsatt att detta tillåts i fondens stadgar. Rätt att ansluta sig skall emellertid inte föreligga, om minst 50 % av fondens medlemmar har anslutit sig till fonden med stöd av denna paragraf. Den frivilliga anslutningsrätten skall gälla bara arbetstagarna i sådana företag inom samma koncern som enligt fondens stadgar kunde ansluta sig till fonden eller kunde ha varit med om att bilda den. Med dessa bestämmelser vill man garantera att fonden är beredd att ta emot medlemmar som ansluter sig frivilligt och att majoriteten av fonden ändå består av sådana medlemmar vilkas arbetsgivare är med i fonden. En fond kan också bildas av enbart sådana medlemmar vilkas arbetsgivarföretag är med i fonden. Rätt att ansluta sig till fonden uppstår inte enbart på grund av den föreslagna nya bestämmelsen, utan det skall finnas en bestämmelse om saken i fondens stadgar liksom om de närmare villkoren för anslutning och förfaringssätten. I stadgarna skall det bl.a. bestämmas hur anslutningen i praktiken

går till, hur ofta denna möjlighet erbjuds, hurvida de anslutna medlemmarnas andel begränsas mera än vad som bestäms i denna paragraf och hur begränsningen går till. Den gräns på 50 % som föreskrivs i lagen betyder att en fond kan anta nya frivilliga medlemmar endast när över hälften av fondens medlemmar är sådana vilkas arbetsgivarföretag är med i fonden. Eftersom det i 1 mom. föreskrivs endast om rätten att ansluta sig till fonden, kan fonden lagligen fortsätta sin verksamhet även om antalet sådana arbetstagare vilkas arbetsgivarföretag är med i fonden minskar till under 50 % t.ex. på grund av uppsägningar.

Enligt 2 mom. skall de medlemmar som anslutit sig själva ha samma rättigheter och skyldigheter i fonden som andra medlemmar. Efter anslutningen skall alla medlemmar behandlas på samma sätt och opartiskt. Detta gäller bl.a. deltagande i fondmöten och val till fullmäktige, rätt att lyfta fondandelen, rätt att få sin andel av räkenskapsperiodens över- eller underskott samt förändringar i placeringarnas värde. Medlemmar som anslutit sig frivilligt till fonden skall inte ha rätt att utträda ur fonden eller få ut sin fondandel tidigare än andra fondmedlemmar. I en situation där en medlem som frivilligt anslutit sig till fonden inte längre hör till samma koncern eller omfattas av ett sådant vinstpremiesystem från vilket vinstpremier kan överföras till hans eller hennes fondandel, saknas förutsättningar för fortsatt medlemskap och hela fondandelen skall betalas till honom eller henne på samma sätt som om hans eller hennes anställningsförhållande hade upphört av en orsak som beror på arbetsgivaren.

Eftersom arbetsgivarföretagen för medlemmar som anslutit sig frivilligt till en fond inte är med i fonden, säkerställer kravet på att man skall höra till samma vinstpremiesystem att vinstpremiesystemet även för dessa medlemmars del överensstämmer med personalfondslagen och att åtminstone en del av beräkningsgrunderna för den kontanta vinstpremien uppfyller kraven i 2 § 2 mom. i personalfondslagen. Endast den del av den kontanta vinstpremien som bestäms i enlighet med personalfondslagen kan överföras till fonden. Sålunda är det möjligt att en del av vinstpremien betalas via fonden och en del

kontant.

15 §. *Medlemskapets början och upphörande.* I 1 mom. bestäms hur medlemskapet i en fond börjar när fonden bildas och när sådana personer blir medlemmar som anställs efter att fonden bildats. Även om det i fondens stadgar kan bestämmas om en annan tidpunkt för medlemskapets början, anges i lagen ändå en gräns, då medlemskapet senast ska börja sedan anställningsförhållandet har varat en viss tid. Det föreslås att 2 mom., där det bestäms när medlemskapet upphör, blir 3 mom.

I det nya 2 mom. föreslås bestämmelser om när arbetstagare som ansluter sig till en fond enligt 14 a § blir medlemmar. Enligt det börjar medlemskapet när den första räkenskapsperioden efter anslutningen börjar, om inte någon annan tidpunkt bestäms i fondens stadgar. Medlemskapet börjar dock senast när koncernens andra räkenskapsperiod efter anslutningen börjar. Innehållet i det nya 2 mom. motsvarar bestämmelsen i 1 mom. om när de som anställs efter att fonden bildats blir medlemmar. Trots detta kan medlemskapet börja vid olika tidpunkter eftersom fondens stadgar kan vara olika i detta avseende beträffande medlemmar som anställs efter bildandet och medlemmar som ansluter sig till fonden enligt 14 a §. Detta står inte strid med 14 a § 2 mom., eftersom det ännu inte är fråga om medlemmens rättigheter.

17 §. *Fondandelar.* I paragrafen bestäms hur den vinstpremieandel som arbetsgivaren betalar till fonden fördelas på medlemmarnas fondandelar. Fördelningen mellan medlemmarna skall vara opartisk. I fondens stadgar bestäms hur fördelningen sker. I den händelse att det inte finns någon bestämmelse om detta i stadgarna, anges i paragrafen hur fördelningen då skall ske. Vinstpremieandelen fördelas endast mellan de medlemmar vilkas arbetsgivare är med i fonden. Det fördelningssätt som anges i paragrafen gäller sålunda inte de medlemmar som anslutit sig till fonden enligt 14 a §.

Förslaget till nytt 2 mom. innebär att för de medlemmar som anslutit sig till fonden enligt 14 a § fogas deras andelar av vinstpremieandelen, vilka bestäms i enlighet med denna lag, till deras fondandelar, om inte något annat följer av 18 §. En medlem får överföra

sin andel av vinstpremieandelen enligt ett kontant vinstpremiesystem som sådan till den egna fondandelen. En eventuell överföring till det gemensamma kapitalet gäller enligt det tillägg som föreslås till 18 § även hans eller hennes andel. Om t.ex. 3 % av vinstpremieandelen överförs till det gemensamma kapitalet, görs en lika stor överföring även av andelen av vinstpremieandelen för en medlem som anslutit sig enligt 14 a § innan den fogas till hans eller hennes fondandel. Fonden skall meddela namnen på de medlemmar som anslutit sig frivilligt till fonden till deras arbetsgivarföretag. Företagen skall betala andelarna av vinstpremieandelen, vilka bestäms i enlighet med personalfondslagen, för de arbetstagare som nämns i meddelandet till fonden. Eftersom dessa företag inte är med i fonden, är det nödvändigt att för deras del ta in en särskild bestämmelse i lagen, som förpliktat men också berättigar dem att betala andelarna av vinstpremieandelen till fonden för de arbetstagare som anslutit sig till fonden. På fondandelarna tillämpas personalfondslagen. På den andel av vinstpremieandelen som överförs till fonden verkställs inte förskottsinnehållning och innehålls inte socialförsäkringsavgifter. När medlemmen i sinom tid lyfter sin fondandel är 20 % av den skattefri.

18 §. *Gemensamt kapital.* Enligt paragrafen skall det finnas en bestämmelse om det i personalfondens stadgar, om man vill överföra en del av vinstpremieandelen eller fondens överskott eller en del av det till det gemensamma kapitalet, som fonden kan använda för utbildning av medlemmarna eller på något sätt till deras gemensamma nytta. Enligt det föreslagna tillägget till paragrafen skall överföring till det gemensamma kapitalet också gälla andelen av vinstpremieandelen för de medlemmar som anslutit sig till fonden enligt den nya 14 a §. Överföringen görs innan andelen av vinstpremieandelen fogas till medlemmens fondandel. Eftersom de medlemmar som har anslutit sig skall ha samma rättigheter och skyldigheter i fonden som andra medlemmar, är det logiskt att detta gäller även finansieringen av det gemensamma kapitalet samt användningen av de förmåner som förvärvats med det.

27 §. *Utbetalning av en fondandel sedan*

arbets- eller tjänsteförhållandet upphört. I paragrafen bestäms när en fondandel skall betalas till en medlem sedan anställningsförhållandet har upphört. Fondandelen skall beroende på grunden för upphörandet betalas inom fyra månader från antingen följande eller därpå följande värdebestämningssdag efter det att medlemmens anställningsförhållande har upphört. Enligt den nya 4 punkt som föreslås i 1 mom. skall fondandelen till en medlem som anslutit sig till fonden enligt 14 a § betalas även när fyra månader har förflutit från den värdebestämningssdag som närmast följer efter att medlemmen inte längre omfattas av ett sådant vinstpremiesystem från vilket andelar av vinstpremieandelen kunde överföras till medlemmens fondandel. En sådan situation kan uppstå t.ex. när medlemmens arbetsgivarföretag inte längre hör till samma koncern eller omfattas av samma vinstpremiesystem eller den kontanta vinstpremie som används inom företaget inte längre till någon del bestäms i enlighet med personalfondslagen.

53 §. *Beslut om överlåtelse av fondandelar.* I paragrafen bestäms i vilka situationer en personalfonds medel eller en del av dem kan överlåtas till en annan personalfond och hur besluten fattas. I 2 mom. regleras en situation där den mottagande fonden måste bildas, och i 3 mom. regleras fusioner av två eller flera fonder. Fusion av fonder förutsätter att det ordnas omröstning bland de överflyttande medlemmarna och att minst två tredjedelar biträder överlåtelsen. Detta förfarande skall iakttas även i en situation enligt 2 mom. när personkretsen utvidgas i samband med att den nya fonden bildas. De som vid omröstningen motsatt sig en överlåtelse av fondandelar har enligt 54 § 2 mom. rätt att under vissa förutsättningar lyfta sina fondandelar.

Enligt förslaget till nytt 4 mom. behöver omröstning om överlåtelse av fondandelar inte ordnas bland de personer som flyttas över och de har inte heller rätt att lyfta sina fondandelar, om överlåtelsen av fondandelar sker inom samma koncern. Det nya momentet tillämpas både när en fond delas och när fonder fusioneras. När en fond fusioneras med en annan fond inom samma koncern, skall fondmötet vid den överlåtande fonden besluta om överlåtelse av fondandelarna med

minst två tredjedels majoritet av rösterna. Fondmötets beslut ersätter understödet från två tredjedelar av de överflyttande fondmedlemmarna enligt 3 mom. Om fonden har fullmäktige, fattas beslutet av fullmäktigemötet.

54 §. *Överlåtelse av medel.* I 2 mom. bestäms hur fondandelarna i samband med företagsarrangemang skall betalas till de överflyttande fondmedlemmar som vid omröstningen har motsatt sig att fondandelarna överlåts till en annan fond. För tydlighetens skull föreslås det att en hänvisning till det nya 53 § 4 mom. fogas till momentets början. Rätt att lyfta fondandelarna skall dock inte föreligga, om delning eller fusion av fonden sker inom samma koncern.

60 a §. *Skyldighet att lämna uppgifter.* I paragrafen bestäms om ett företags skyldighet att lämna fonden alla de uppgifter som behövs för bildande av fonden, förande av ett medlemsregister, beräkning och betalning av fondandelarna samt övrig förvaltning av fonden. Om fonden som medlemmar har arbetstagare i ett utländskt företag, skall det finska moderföretaget och i Finland registrerad filial se till att fonden får de uppgifter den behöver. Det föreslås att till paragrafens slut fogas en bestämmelse där arbetsgivarna åläggs skyldighet att lämna uppgifter i fråga om de medlemmar som anslutit sig till fon-

den enligt 14 a §. Bestämmelsen är nödvändig, eftersom dessa medlemmars arbetsgivarföretag inte är med i fonden, och den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i paragrafen inte skulle gälla dem annars. Det föreslås att till paragrafens början fogas ämbetsverk, som också är skyldigt att lämna fonden uppgifter. När lagens tillämpningsområde i tiden utvidgades till statens ämbetsverk, har man i misstag glömt bort att foga ordet ämbetsverk till paragrafen.

2. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. För att den nya 14 a § skall kunna börja tillämpas så snabbt som möjligt, föreslås i lagens ikraftträdelsebestämmelse ett omnämnande av att redan den vinstpremie som betalas för 2004 kan överföras till fonden och fogas till medlemmens fondandel förutsatt att nödvändiga stadgeändringar har företagits under 2004 och att medlemskapet enligt stadgarna börjar senast i början av 2005. Eftersom stadgeändringarna träder i kraft först när de har registrerats borde även registreringen ske under 2004.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av personalfondslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i personalfondslagen av den 15 september 1989 (814/1989) 3 § 1 mom., 5 § 1 mom., 7 § 3 mom., 13 § 3 mom., 18 §, 27 § 1 mom., 54 § 2 mom. och 60 a §, av dessa lagrum 3 § 1 mom. och 7 § 3 mom. sådana de lyder i lag 344/1999, 5 § 1 mom., 27 § 1 mom. och 60 a § sådana de lyder i lag 499/2002, samt 18 § sådan den lyder i lag 1145/1999, samt
fogas till lagen en ny 14 a §, till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 344/1999, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till 17 § ett nytt 2 mom. och till 53 §, sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, ett nytt 4 mom. som följer:

3 §

Medlemmar och rättsförmåga

Till en personalfond hör företagets eller ämbetsverkets hela personal, om inte något annat följer av 14 §. Till fonden kan också ansluta sig arbetstagare enligt 14 a § i ett företag som hör till samma koncern. Medlemmarna i en fond svarar inte personligen för dess förpliktelser och medlemskapet får inte medföra några personliga förpliktelser.

—————

5 §

Förutsättningar för bildandet

Vid ett företag eller ett ämbetsverk vars personal omfattar minst 30 personer kan en

personalfond bildas i enlighet med denna lag. Inom ett sådant företag eller ämbetsverk kan en fond bildas även vid en resultatenhet med minst tio anställda. För två eller flera företag kan en gemensam personalfond bildas endast om företagen hör till samma koncern. Till en sådan koncernfond kan även personalen vid ett utländskt dotterföretag höra under förutsättning att moderföretaget är finskt. Även personalen vid en i Finland registrerad filial till ett utländskt företag kan bilda en egen personalfond eller tillsammans med personalen vid ett finskt företag höra till en gemensam personalfond, förutsatt att företagen hör till samma koncern och deras personal omfattas av samma vinstpremiesystem. Vad som bestäms nedan om ett företags personal tillämpas på motsvarande sätt på personalen vid en här nämnd resultatenhet, koncern eller filial.

—————

7 §

Beslut av företaget eller ämbetsverket

Företaget eller ämbetsverket skall fatta beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem före ingången av den period för vilken vinstpremieandelen betalas. Företaget eller ämbetsverket kan av särskilda skäl förlänga tiden med två månader. Innan beslutet fattas skall en fråga som gäller beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen behandlas i enlighet med 6 §.

13 §

Övriga anmälningar

Fonden skall till arbetsministeriet även göra en anmälan om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem. Om fonden som medlemmar har personer som anslutit sig till fonden enligt 14 a §, skall fonden även för deras del förete en utredning om att beräkningsgrunderna för den vinstpremie som är avsedd att överföras till fonden uppfyller kraven i 2 § 2 mom.

14 a §

Rätt att ansluta sig till fonden

I fondens stadgar kan det bestämmas att arbetstagarna i företag som hör till samma koncern och omfattas av samma vinstpremie-system har rätt att ansluta sig till en fond som är verksam inom koncernen, om företagen i fråga enligt fondens stadgar kan vara med i fonden. Anslutningsrätt föreligger dock inte, om minst 50 procent av fondens medlemmar har anslutit sig till fonden med stöd av denna paragraf. De närmare villkoren för anslutning och förfaringssätten bestäms i fondens stadgar.

De medlemmar som anslutit sig har samma rättigheter och skyldigheter i fonden som andra medlemmar.

15 §

Medlemskapets början och upphörande

Arbetstagare som ansluter sig till fonden enligt 14 a § blir medlemmar när den första räkenskapsperioden efter anslutningen börjar. I stadgarna kan även anges någon annan tidpunkt. Medlemskapet börjar dock senast när koncernens andra räkenskapsperiod efter anslutningen börjar.

17 §

Fondandelar

För de medlemmar som anslutit sig till fonden enligt 14 a § fogas deras andelar av vinstpremieandelen, vilka bestäms i enlighet med denna lag, till deras fondandelar, om inte något annat följer av 18 §. Fonden skall meddela namnen på de medlemmar som anslutit sig till fonden till deras arbetsgivarföretag, som skall betala ovan nämnda andelar av vinstpremieandelen till fonden. På fondandelarna tillämpas denna lag.

18 §

Gemensamt kapital

I personalfondens stadgar kan det bestämmas att en del av de vinstpremieandelar som har influtit till fonden samt fondens överskott eller en del därav får överföras till fondens gemensamma kapital för att användas för utbildning av medlemmarna eller på något annat sätt till deras gemensamma nytta. Överföring till fondens gemensamma kapital gäller

också andelarna av vinstpremieandelen för dem som anslutit sig till fonden enligt 14 a §. Om en medlem utnyttjar rätten att lyfta sin andel av vinstpremieandelen kontant enligt 17 a §, kan en sådan medlems rätt att utnyttja medlemsförmåner som förvärvats med det gemensamma kapitalet begränsas i fondens stadgar.

27 §

Utbetalning av en fondandel sedan arbets- eller tjänsteförhållandet upphört

Oberoende av vad som i stadgarna bestäms om lyftande av en fondandel skall denna utbetalas inom fyra månader från den värdebestämningsdag som närmast följer

1) efter att en hel räkenskapsperiod vid företaget eller ämbetsverket har löpt ut sedan medlemmens arbets- eller tjänsteförhållande upphörde antingen på grund av att medlemmen själv sagt upp sitt arbetsavtal eller tjänsteförhållande eller på grund av att arbetsgivaren sagt upp eller hävt arbetsavtalet eller tjänsteförhållandet av en orsak som beror på arbetstagarens eller tjänstemannens förfarande,

2) efter att tjänstemannens arbets- eller tjänsteförhållande upphört av någon annan än i 1 punkten avsedd orsak eller efter den dag då medlemmen avlidit,

3) efter att arbetsförhållandet upphört för en sådan medlem som arbetat utomlands för ett utländskt dotterföretag eller

4) efter att en medlem som anslutit sig till fonden enligt 14 a § inte längre omfattas av ett sådant vinstpremiesystem från vilket andelar av vinstpremieandelen kunde överföras till medlemmens fondandel.

53 §

Beslut om överlåtelse av fondandelar

Om överlåtelse av fondandelar sker inom

samma koncern, behöver omröstning inte ordnas om överlåtelse av fondandelarna bland de personer som flyttar över och de personer som flyttar över har inte rätt att lyfta sina fondandelar. Om fondandelar inom samma koncern överläts till en fond som redan finns vid det mottagande företaget, skall fondmötet vid den överlåtande fonden besluta om överlåtelse av fondandelarna med minst två tredjedelars majoritet av rösterna.

54 §

Överlåtelse av medel

Om inte något annat följer av 53 § 4 mom., skall fondandelarna för de överflyttande fondmedlemmar som vid omröstningen har motsatt sig att fondandelarna överläts utbetalas till medlemmarna i enlighet med 27 §. Yrkandet på utbetalning skall riktas till fondens styrelse inom 30 dagar från det förslaget om överlåtelse av fondandelarna godkändes vid omröstning. Om yrkandet inte framställs inom utsatt tid överläts fondandelarna för de arbetstagare som avses i detta moment till den nya fonden.

60 a §

Skyldighet att lämna uppgifter

Ett företag eller ett ämbetsverk skall lämna sin personalfond alla de uppgifter som behövs för bildande av fonden, förande av ett medlemsregister, beräkning och betalning av fondandelarna samt övrig förvaltning av fonden. Om fonden som medlemmar har personer som är anställda hos ett sådant utländskt företag som avses i 5 § 1 mom., skall det finska moderföretaget och i Finland registrerad filial se till att fonden får ovan avsedda uppgifter. Om fonden som medlemmar har personer som anslutit sig till fonden enligt 14 a §, är deras arbetsgivarföretag skyldiga att lämna uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .
För en medlem som anslutit sig till fonden enligt 14 a § kan hans eller hennes andel av vinstpremieandelen för 2004, vilken bestäms i enlighet med denna lag, överföras till fonden och fogas till hans eller hennes fondandel, om nödvändiga ändringar har företagits i fondens stadgar senast den 31 december 2004 och medlemskapet i fonden enligt stadgarna börjar senast den 1 januari 2005.

Helsingfors den 19 maj 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Arbetsminister Tarja Filatov

Lag

om ändring av personalfondslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i personalfondslagen av den 15 september 1989 (814/1989) 3 § 1 mom., 5 § 1 mom., 7 § 3 mom., 13 § 3 mom., 18 §, 27 § 1 mom., 54 § 2 mom. och 60 a §, av dessa lagrum 3 § 1 mom. och 7 § 3 mom. sådana de lyder i lag 344/1999, 5 § 1 mom., 27 § 1 mom. och 60 a § sådana de lyder i lag 499/2002, samt 18 § sådan den lyder i lag 1145/1999, samt
fogas till lagen en ny 14 a §, till 15 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 344/1999, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till 17 § ett nytt 2 mom. och till 53 §, sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Medlemmar och rättsförmåga

Till en personalfond hör företagets eller ämbetsverkets hela personal, om inte något annat följer av 14 §. Medlemmarna i en fond svarar inte personligen för dess förpliktelser och medlemskapet får inte medföra några personliga förpliktelser.

5 §

Förutsättningar för bildandet

Vid ett företag eller ett ämbetsverk vars personal omfattar minst 30 personer kan en personalfond bildas i enlighet med denna lag. Inom ett sådant företag eller ämbetsverk kan en fond bildas även vid en resultatenhet med minst tio anställda. För två el-

Föreslagen lydelse

3 §

Medlemmar och rättsförmåga

Till en personalfond hör företagets eller ämbetsverkets hela personal, om inte något annat följer av 14 §. *Till fonden kan också ansluta sig arbetstagare enligt 14 a § i ett företag som hör till samma koncern.* Medlemmarna i en fond svarar inte personligen för dess förpliktelser och medlemskapet får inte medföra några personliga förpliktelser.

5 §

Förutsättningar för bildandet

Vid ett företag eller ett ämbetsverk vars personal omfattar minst 30 personer kan en personalfond bildas i enlighet med denna lag. Inom ett sådant företag eller ämbetsverk kan en fond bildas även vid en resultatenhet med minst tio anställda. För två el-

Gällande lydelse

ler flera företag kan en gemensam personalfond bildas endast om företagen hör till samma koncern. Till en sådan koncernfond kan även personalen vid ett utländskt dotterföretag höra under förutsättning att moderföretaget är finskt. Även personalen vid en i Finland registrerad filial till ett utländskt företag kan tillsammans med personalen vid ett finskt företag höra till en gemensam personalfond, förutsatt att företagen hör till samma koncern och deras personal omfattas av samma vinstpremiesystem. Vad som bestäms nedan om ett företags personal tillämpas på motsvarande sätt på personalen vid en här nämnd resultatenhet, koncern eller filial.

Föreslagen lydelse

ler flera företag kan en gemensam personalfond bildas endast om företagen hör till samma koncern. Till en sådan koncernfond kan även personalen vid ett utländskt dotterföretag höra under förutsättning att moderföretaget är finskt. Även personalen vid en i Finland registrerad filial till ett utländskt företag kan *bilda en egen personalfond eller* tillsammans med personalen vid ett finskt företag höra till en gemensam personalfond, förutsatt att företagen hör till samma koncern och deras personal omfattas av samma vinstpremiesystem. Vad som bestäms nedan om ett företags personal tillämpas på motsvarande sätt på personalen vid en här nämnd resultatenhet, koncern eller filial.

7 §

Beslut av företaget eller ämbetsverket

Företaget eller ämbetsverket skall fatta beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem före ingången av den period för vilken vinstpremieandelen betalas. Innan beslutet fattas skall saken behandlas i enlighet med 6 §.

Företaget eller ämbetsverket skall fatta beslut om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem före ingången av den period för vilken vinstpremieandelen betalas. *Företaget eller ämbetsverket kan av särskilda skäl förlänga tiden med två månader.* Innan beslutet fattas skall en fråga som gäller beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen behandlas i enlighet med 6 §.

13 §

Övriga anmälningar

Fonden skall till arbetsministeriet även göra en anmälan om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem.

Fonden skall till arbetsministeriet även göra en anmälan om beräkningsgrunderna för vinstpremieandelen och om ändring av dem. *Om fonden som medlemmar har personer som anslutit sig till fonden enligt 14 a §, skall fonden även för deras del förete en utredning om att beräkningsgrunderna för den vinstpremie som är avsedd att överfö-*

ras till fonden uppfyller kraven i 2 § 2 mom.

14 a §

Rätt att ansluta sig till fonden

I fondens stadgar kan det bestämmas att arbetstagarna i företag som hör till samma koncern och omfattas av samma vinstpremiesystem har rätt att ansluta sig till en fond som är verksam inom koncernen, om företagen i fråga enligt fondens stadgar kan vara med i fonden. Anslutningsrätt föreligger dock inte, om minst 50 procent av fondens medlemmar har anslutit sig till fonden med stöd av denna paragraf. De närmare villkoren för anslutning och förfaringssätten bestäms i fondens stadgar.

De medlemmar som anslutit sig har samma rättigheter och skyldigheter i fonden som andra medlemmar.

15 §

Medlemskapets början och upphörande

—————
Arbetstagare som ansluter sig till fonden enligt 14 a § blir medlemmar när den första räkenskapsperioden efter anslutningen börjar. I stadgarna kan även anges någon annan tidpunkt. Medlemskapet börjar dock senast när koncernens andra räkenskapsperiod efter anslutningen börjar.
—————

17 §

Fondandelar

—————
För de medlemmar som anslutit sig till fonden enligt 14 a § fogas deras andelar av vinstpremieandelen, vilka bestäms i enlighet med denna lag, till deras fondandelar, om inte något annat följer av 18 §. Fonden

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

skall meddela namnen på de medlemmar som anslutit sig till fonden till deras arbetsgivarföretag, som skall betala ovan nämnda andelar av vinstpremieandelen till fonden. På fondandelarna tillämpas denna lag.

18 §

18 §

*Gemensamt kapital**Gemensamt kapital*

I personalfondens stadgar kan det bestämmas att en del av de vinstpremieandelar som har influtit till fonden samt fondens överskott eller en del därav får överföras till fondens gemensamma kapital för att användas för utbildning av medlemmarna eller på något annat sätt till deras gemensamma nytta. Om en medlem utnyttjar rätten att lyfta sin andel av vinstpremieandelen kontant enligt 17 a §, kan en sådan medlems rätt att utnyttja medlemsförmåner som förvärvats med det gemensamma kapitalet begränsas i fondens stadgar.

I personalfondens stadgar kan det bestämmas att en del av de vinstpremieandelar som har influtit till fonden samt fondens överskott eller en del därav får överföras till fondens gemensamma kapital för att användas för utbildning av medlemmarna eller på något annat sätt till deras gemensamma nytta. *Överföring till fondens gemensamma kapital gäller också andelarna av vinstpremieandelen för dem som anslutit sig till fonden enligt 14 a §.* Om en medlem utnyttjar rätten att lyfta sin andel av vinstpremieandelen kontant enligt 17 a §, kan en sådan medlems rätt att utnyttja medlemsförmåner som förvärvats med det gemensamma kapitalet begränsas i fondens stadgar.

27 §

27 §

*Utbetalning av en fondandel sedan arbetsförhållandet upphört**Utbetalning av en fondandel sedan arbets- eller tjänsteförhållandet upphört*

Oberoende av vad stadgarna bestämmer om lyftande av en fondandel skall denna utbetalas inom fyra månader från den värdebestämningsdag som närmast följer

Oberoende av vad som i stadgarna bestäms om lyftande av en fondandel skall denna utbetalas inom fyra månader från den värdebestämningsdag som närmast följer

1) efter att en hel räkenskapsperiod vid företaget eller ämbetsverket har löpt ut sedan medlemmens arbets- eller tjänsteförhållande upphörde antingen på grund av att medlemmen själv sagt upp sitt arbetsavtal eller tjänsteförhållande eller på grund av att arbetsgivaren sagt upp eller hävt arbetsavtalet eller tjänsteförhållandet av en orsak som beror på arbetstagarens eller tjänstemannens förfarande,

1) efter att en hel räkenskapsperiod vid företaget eller ämbetsverket har löpt ut sedan medlemmens arbets- eller tjänsteförhållande upphörde antingen på grund av att medlemmen själv sagt upp sitt arbetsavtal eller tjänsteförhållande eller på grund av att arbetsgivaren sagt upp eller hävt arbetsavtalet eller tjänsteförhållandet av en orsak som beror på arbetstagarens eller tjänstemannens förfarande,

2) efter att medlemmens arbets- eller tjänsteförhållande upphört av någon annan

2) efter att tjänstemannens arbets- eller tjänsteförhållande upphört av någon annan

än i 1 punkten nämnd orsak eller efter den dag då medlemmen avlidit, *eller*

3) efter att arbetsförhållandet upphört för en sådan medlem som arbetat utomlands för ett utländskt dotterföretag.

än i 1 punkten avsedd orsak eller efter den dag då medlemmen avlidit,

3) efter att arbetsförhållandet upphört för en sådan medlem som arbetat utomlands för ett utländskt dotterföretag *eller*

4) efter att en medlem som anslutit sig till fonden enligt 14 a § inte längre omfattas av ett sådant vinstpremiesystem från vilket andelar av vinstpremieandelen kunde överföras till medlemmens fondandel.

53 §

Beslut om överlåtelse av fondandelar

Om överlåtelse av fondandelar sker inom samma koncern, behöver omröstning inte ordnas om överlåtelse av fondandelarna bland de personer som flyttar över och de personer som flyttar över har inte rätt att lyfta sina fondandelar. Om fondandelar inom samma koncern överläts till en fond som redan finns vid det mottagande företaget, skall fondmötet vid den överlåtande fonden besluta om överlåtelse av fondandelarna med minst två tredjedelars majoritet av rösterna.

54 §

Överlåtelse av medel

Till de överflyttande fondmedlemmar som vid omröstningen har motsatt sig att fondandelarna överläts skall deras fondandelar utbetalas i enlighet med 27 §. Yrkandet på utbetalning skall riktas till fondens styrelse inom 30 dagar från det förslaget om överlåtelse av fondandelarna godkändes vid omröstning, vid äventyr att även dessa medlemmars andelar överläts till den nya fonden.

Om inte något annat följer av 53 § 4 mom., skall fondandelarna för de överflyttande fondmedlemmar som vid omröstningen har motsatt sig att fondandelarna överläts utbetalas till medlemmarna i enlighet med 27 §. Yrkandet på utbetalning skall riktas till fondens styrelse inom 30 dagar från det förslaget om överlåtelse av fondandelarna godkändes vid omröstning. Om yrkandet inte framställs inom utsatt tid överläts fondandelarna för de arbetstagare som avses i detta moment till den nya fonden.

60 a §

Skyldighet att lämna uppgifter

Ett företag skall lämna sin personalfond alla de uppgifter som behövs för bildande av fonden, förande av ett medlemsregister, beräkning och betalning av fondandelarna samt övrig förvaltning av fonden. Om fonden som medlemmar har personer som är anställda hos ett sådant utländskt företag som avses i 5 § 1 mom., skall det finska moderföretaget och i Finland registrerad filial se till att fonden får ovan nämnda uppgifter.

60 a §

Skyldighet att lämna uppgifter

Ett företag *eller ett ämbetsverk* skall lämna sin personalfond alla de uppgifter som behövs för bildande av fonden, förande av ett medlemsregister, beräkning och betalning av fondandelarna samt övrig förvaltning av fonden. Om fonden som medlemmar har personer som är anställda hos ett sådant utländskt företag som avses i 5 § 1 mom., skall det finska moderföretaget och i Finland registrerad filial se till att fonden får ovan avsedda uppgifter. *Om fonden som medlemmar har personer som anslutit sig till fonden enligt 14 a §, är deras arbetsgi-
varföretag skyldiga att lämna uppgifter.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

För en medlem som anslutit sig till fonden enligt 14 a § kan hans eller hennes andel av vinstpremieandelen för 2004, vilken bestäms i enlighet med denna lag, överföras till fonden och fogas till hans eller hennes fondandel om att nödvändiga ändringar har företagits i fondens stadgar senast den 31 december 2004 och medlemskapet i fonden enligt stadgarna börjar senast den 1 januari 2005.
